

WHAT'S LEFT (IS RE- PUBLICAN PAINT) — NINE SISTERS

ARoS

CLAUS CARSTENSEN

ARTiFAKTI

Inspirationsmateriale til brug i undervisningssammenhænge

!

Claus Carstensen har i selskab med Michael Kvium, Christian Lemmerz, Peter Bonde og andre fremtrædende firserkunstnere været med til at bane vejen for det vilde, konceptuelle, trash'ede og ekspressive maleri.

?

I udstillingen her sætter Claus Carstensen bl.a. ytringsfrihed, totalitarisme, intimitet og nøgenhed til debat. Gå på jagt i andre udstillingsale og find eksempler på kunstnere, der ligeledes bruger kunsten til at sætte temaer til debat.

"Det skulle gerne være som at få et visuelt baseballbat i hovedet". Sådan betegner den danske kunstner Claus Carstensen (f. 1957) selv udstillingen *WHAT'S LEFT (IS REPUBLICAN PAINT) – NINE SISTERS*.

Udstillingen er sammensat af nye såvel som gamle værker, og du vil derfor opleve de mange forskellige kunstneriske udtryksformer, som Carstensen har arbejdet med gennem de sidste 36 år.

Størstedelen af udstillingens værker stammer fra Carstensens eget værklager (*WHAT'S LEFT*). Herfra er udvalgt hans mest alvorstunge, samfundskritiske og dialogskabende værker (*REPUBLICAN PAINT*).

!

Udstillingen *WHAT'S LEFT (IS REPUBLICAN PAINT) – NINE SISTERS* vises på ARoS i perioden 30. maj til 18. oktober 2015

Portræt af Claus Carstensen (2015)

Veksler varme og syn med den liggende, den tænkende og andre fugtige rum (1988)

Find eksempler på værker, hvor Carstensen lader motiver gå igen. Gentagelser og modifikationer kan godt gemme sig, så du skal have øjnene med dig.

Carstensen vil gerne, at maleriet skal vedrøre os alle. Find det værk, du synes er mest relevant for dig – og skriv et kort essay om, hvorfor du finder værket vedrørende samt hvilke tanker det sætter i gang hos dig.

Mange af Claus Carstensens værker er opstået i samspil med andre personer (f.eks. datteren Zoe, Kunstnergruppen SuperFlex, en graffitikunstner eller en skiltemaler.

Uden Titel (til Buller) (1988)

Endelig skal nævnes at udstillingen præsenterer ni temaer eller "søstre" (*NINE SISTERS*), som refererer til de ni muser i den græske mytologi.

Gennem udstillingens 133 værker berører Carstensen temaer såsom ytringsfrihed, totalitarisme, intimitet og nøgenhed. Men han forsøger hele tiden at holde kunsten åben, så det mere handler om de mange tanker og associationer, kunstværkerne sætter i gang hos dig og mig, end det handler om fortolkninger, der på forhånd er lagt fast fra kunstnerens side.

Så kast dig i favnen på de ni søstre og lad Claus Carstensens mangfoldige univers sætte skub i dine tanker, associationer og holdninger.

Rigtig god fornøjelse.

Sister One: *The Accursed Share*

Æterlegeme (1986) er et godt eksempel på de kunstneriske undersøgelser, som Claus Carstensen foretog i anden halvdel af 1980'erne. Her ønskede han bl.a. at undersøge, hvad maleriet rummer som medie: dvs. hvad det kan som flade samt hvilke materialer det kan være opbygget af.

Værket her består nemlig af sammensyede og opspændte lærreder, der er grundede med plastikmaling. Derefter har Carstensen urineret på fladen og efterfølgende malet med både alkydemalje, asfalt og oliefarve. Til sidst har han monteret rester af skumgummi, maskinfedt og gamle klude.

Som materiale er skumgummi skrøbeligt og nedbrydes hurtigt i kontakt med sollysets ultraviolette stråler. *Æterlegeme* får derved sit eget liv og et naturligt forfald med tiden.

Kontakten med Carstensens værker kan ind imellem tage en rebus-lignende form, som det f.eks. er situationen med *Uden Titel (til Buller)* *Æterlegeme* (1986) (1988). Selvom værket her

synes enkelt og minimalistisk i sin form er det bygget op omkring en tungtvejende personlig historie. Værket refererer nemlig til en tidligere bekendt (Buller), der blev taget af politiet for besiddelse af hash (grøn marok). Kort efter sin anholdelse, tog Buller livet af sig selv.

For Claus Carstensen er maleriet mere end bare et maleri. Det er en genstand for dialog og udveksling af betydninger, et medie, vi alle kan skubbe egne tanker ind i. Maleriet skal derfor også være åbent for tilgange. Beskueren skal have mulighed for selv at læse værket fremfor at læne sig opad faste fortolkninger.

Claus Carstensen sammen sætter (sampler) forsk. visuelle materialer, vrider og forvrænger sine motiver.

Find eksempler på værker, hvori du ser elementer af forvridninger. Find også eksempler på værker, der består af materialer, der er forskellige og derved modsætter hinanden.

Hvilken effekt har det, når man som kunstner sammen sætter materialer, der modsætter hinanden?

Hvilken sammenhæng er der mellem det nedbrydelige materiale i *Æterlegeme* og værket's titel?

Hvilke referencer til menneske og eksistens rummer værket?

!

Med den specifikke episode med anholdelsen af Buller blev Claus Carstensen konfronteret med hippielivets mørke side - en episode han sidenhen har beskrevet som en slags nulpunktsoplevelse

?

Hvilke oplevelser har haft stor betydning for dig? Måske endda i visse sammenhænge ændret din måde at se verden på?

Sister Two: *Hangings & Hearings*

Rummet med *Hangings & Hearings* beskriver en samling værker omhandlende livets skyggesider og menneskets manglende vilje til at ville se døden i øjnene.

I maleriet *Ophæng og høring #7* (1990) har Carstensen f.eks. indarbejdet et citat af den franske forfatter Louis-Ferdinand Céline (1894-61), der beskriver, at alt det vi er optaget af, altid anbringes i det fjerne, derude hvor løgnen flygter hen.

You Ain't Gonna Hang No Dead Pig on Me (2003)

Ophæng og høring #7 (1990)

Med et citat som dette ønsker Claus Carstensen at pege på vores evne til i visse situationer kun at ville se det, vi forstår - eller ønsker at forstå.

I det vi præsenteres for en virkelighed, vi ikke ønsker at være en del af, lukker vi øjnene og flytter fokus til det fjerne. Men i den slags situationer burde vi dybest set spørge os selv, om det i så fald ikke er det samme som at vælge løgnen frem for sandheden?

?

Nævn en situation, hvor du selv eller en person, du kender, har valgt at lukke øjnene for en uforståelig eller ubehagelig situation. Hvad tænker du er årsagen til, at vi som mennesker til tider kan vælge at ignorere ubehageligheder eller måske ligefrem lyve for os selv?

3 x 32 (1990)

!

Stålskulpturen 3 x 32 (1990) er en form for selvportræt. De tre ringe refererer til de tre byer, Carstensen havde boet i, da han lavede værket, og de 32 stave refererer til hans daværende alder på 32 år.

Skulpturens mål er de samme som hans kropsmål: Den inderste ring har hans skulderbredde og diameteren på den yderste ring er samme mål, som når han strækker armene op i vejret.

?

Hvordan og hvilke materialer ville du bruge, hvis du skulle lave et alternativt selvportræt - inspireret af skulpturen 3 x 32?

Sister Three: *Territorial Pissings & Other Intimate Banalities*

Pinligheder, grænseoverskridelser og afpisning af territorier. Sådan beskrives værkerne i udstillingens tredje rum bedst. Det store værk *Flex Pissing / Bjørk er en nar (a.k.a. Bringing It All Back Home)* (1997), som Claus Carstensen lavede i fællesskab med kunstnergruppen Superflex er et klassisk eksempel på territoriale afpisning.

Billedet er taget i Joshua Tree ørkenen i USA, hvor de tre medlemmer af Superflex iført dyremasker vender fronten ud mod beskueren. Carstensen har derimod placeret sig med ryggen til mens hans pisser.

?

Interessen for urin som kunstnerisk materiale er et velkendt fænomen. Hvorfor mon?

Flex Pissing / Bjørk er en nar (a.k.a. Bringing It All Back Home) (1997)

//

Iflg Claus Carstensen er kroppen en container, hvori vi bærer vores identitet, erindringer, tanker, erfaringer og følelser.

Uden Titel (Krystufek - Efter Steen Møller Rasmussen (2001)

!

Som urinterapeut tror Elke Krystufek på urinens helende effekt og drak derfor også sin egen urin i happeningen *Golden Show* uden at fortrække en mine.

Defaced Frederiksberg Lore (2012)

!

Denne måde at arbejde videre på et allerede produceret billede, kendes bl.a. fra Asger Jorns "modifikationer". Her malede Jorn f.eks. et idyllisk guldaldermotiv over med grove penselsstrøg og tilføjede en stor, gul and.

Bag en sådan handling ligger Carstensens stærke interesse for det menneskelige behov for i visse situationer at markere sit territorium og tydeliggøre sine mulige landvindinger.

Af samme grund så Carstensen sig inspireret af en happening i 1997, hvor den østrigske performancekunstner Elke Krystufek (f.1970) opførte et såkaldt *Golden Show* bestående af striptease efterfulgt af urinladning i et glas. Til slut i denne happening drak Krystufek sin egen urin.

Claus Carstensens billede *Uden Titel* (Krystufek - Efter Steen Møller Rasmussen (2001) er en malerisk gengivelse af denne bemærkelsesværdige event.

SisterFour: D.R.A.W.I.N.G.S., Fuck Ups & Defaced Posters

Skal en kunstner nødvendigvis altid have kontrol over sit værk? Ikke hvis du spørger Claus Carstensen. Tværtimod. Han er nærmere skræmt ved tanken om perfektionisme og arbejder derfor også meget bevidst med at acceptere sine fejl (det han selv betegner som *Fuck ups*).

Et sådan tilgang kommer helt bogstaveligt til udtryk i det store inkjet-print *Monk, Misspelled* (1999) hvor Carstensen har citeret den amerikanske jazzmusiker Thelonious Monk: "If you make a mistake, play it loud. Then people will think you did it on purpose".

Værkserien *Defaced Lore* er ligeledes gode eksempler på dette bevidste fokus på det uperfekte. Her overmaler han eller ligefrem skamferer eksisterende portrætter ved bl.a. at skære huller i lærredet og fjerne hovedet på den portrætterede person (med andre ord: han *de-facer* dem).

Men det er ikke kun portrætter, der udsættes for modifikationer eller forstyrrelser. Udvalgte motiver af eksempelvis druknede lig, gadeslagtninger

?

I hvilke sammenhænge er du bevidst om et behov for at markere dig og dit territorium?

Hvilke tendenser på at markere territorier ser du generelt i vores samfund i dag?

!

Det er afgørende for Carstensen at give billederne modstand for at holde dem i live. Derfor forsøger han at finde titler til sine billeder, som på en eller anden måde modsætter sig det, der foregår på billedfladen.

?

Hvordan motiverer dette beskueren - i forhold til f.eks. guldalderbilleder, hvor værkernes titler præsenterer hele handlingen?

?

Undersøg Claus Carstensens kombination af tekst og billede. Hvor og med hvilken betydning oplever du hhv. sammenhæng og kontrast i mellem hans sammenstilling af tekster med billeder?

Monk, Misspelled (1999)

Drawing (2011)

Det er Claus Carstensens overbevisning, at vi er viklet ind i hinandens identiteter – at den måde vi ser og oplever kunsten og verden på, er baseret på den bagage vi har med os fra opdragelse, skolegang og oplevelser.

I korridoren til Sister Five rummet vil du bl.a. se et foto af Carstensens mor, der fletter hår på hans mormor. Dette foto er sidestillet med et foto af hans hustru Ute, der fletter datteren Zoes hår.

På hvilke måder kommenterer denne sammenstilling på forholdet mellem individ og identitet? Og hvad fortæller billederne dig?

og andre brutale scener har i serien *Defaced Posters* fået en overmaling med sorte, grove penselstrøg.

Ved at påføre motiverne disse overmalinger ønsker Carstensen at gøre opmærksom på, hvordan glemsel og ignorance kan skabe filtre, der slører vores oplevelse af det set.

Sister Five: *Untitled Room For Zoe*

Udstillingens femte rum er rammen om de værker, som Carstensen har udført i samspil med sin datter Zoe. Siden hun var 2 år gammel har hun været inddraget i hans arbejdsproces. Hun har tegnet og malet materialer, som Carstensen efterfølgende har indarbejdet i sine værker, ligesom de to også har malet sammen.

For Carstensen har dette arbejde været et interessant studie i vekselvirkningen mellem børns opfattelse af verden og deres kreative gengivelse af samme. Men Carstensen har samtidig ønsket at observere i hvilken grad han som far lader sig påvirke og inspirere kreativt af sin datter – og den anden vej rundt: hvordan hans datter inspireres kreativt af sin far.

Sister Six: *X-Pollination*

X-Pollination serien er en serie forvrængede malerier. Alle har de en oprindelse som s/h fotografier fra en performance ved navn *Narkissos*, som Carstensen udførte i 1979. Denne måde hvorpå han henter motiver eller elementer fra tidligere kunstværker eller kunstprojekter, betegner han selv som *Drøvtyggermetoden*. Flere steder i udstillingen vil du derfor også kunne finde eksempler på denne måde at gentage enkeltdele og bearbejde dem på ny.

Sister Seven: *Pavilion Of The Naked*

I det syvende rum navngivet *Pavilion of the Naked* undersøger Claus Carstensen de forskellige opfattelser af nøgenhed. Her kan du opleve en overraskende sammenstilling af nøgenhed, som den fremstilles i malerier fra det kommunistiske regime i Cambodia i slutningen af 1970'erne side om side med de voldsomme malerier relateret til De Røde Khmerers diktatur. På udvalgte tidspunkter i udstillingsperioden vil en gruppe frivillige naturister nemlig opholde sig i rummet og giver derved udstillingen endnu et virkelighedslag.

Claus Carstensen ønsker med denne sammenstilling af undersøge, hvordan nøgenhed opfattes i en

Hvorfor tror du, at Carstensens værker forbindes med "grimhedens æstetik"?

Find værker på udstillingen, som er eksempler på dette, og opstil mindst tre argumenter for at værkerne kan tilskrives denne "grimhedens æstetik".

Meditation over bogstavet Z # 6 (2000)

Hvad er med til at påvirke eller måske ligefrem styre de filtre, hvorigennem du oplever verdens aktuelle hændelser?

Lav et brainstorm diagram, der synliggør hvem og hvad der har haft indflydelse på din identitet.

Opbyg din brainstorm som et cirkeldiagram, hvor den inderste ring er den nære indflydelse og de yderste ringe er den mere perifære indflydelse.

Vann Nath - Udsnit (2007)

“

Vi er subjekter og objekter for hinanden på én og samme tid”. Således beskriver Carstensen den medmenneskelige relation.

Kom med et eksempel på en mulig situation, hvor du har følt dig hhv. som et objekt / subjekt for andre.

Keep an Eye on Your Bird, Son (2009)

Find eksempler fra for- eller nutiden, hvor magthavere, samfundsgrupper eller enkeltpersoner er eksempler på dyregørelse eller dyreblivelse.

Udform din iagttagelse som en klumme - eller som en læserbrevsreaktion på en konkret situation.

!

Hvis du vil vide mere....

Flere steder i udstillingen finder du QR-koder, der leder dig ind til spændende viden om værkerne.

I forbindelse med udstillingen har ARoS også udgivet et udstillingsrelateret katalog. Udover en række spændende artikler rummer kataloget et eksklusivt interview med Claus Carstensen.

Portræt af Claus Carstensen (2015)

tortursituation, hvordan det opfattes i en museal sammenhæng og hvordan det opfattes i en fri og naturlig sammenhæng, som den naturisten opholder sig i.

Sister Eight: Colony Of The Psychotic - og Sister Nine: Becoming Animals & Monuments For The Unborn Children

I værkserien *Colony Of The Psychotic* bruger Claus Carstensen flere gange sig selv som motiv: Modifieret og forvrænget - og fra tid til anden endda placeret i den rolle han selv definerer som "en gal idiot". Dermed trækker serien også referencer til myten om kunstneren som en personlighed, der balancerer på grænsen mellem genialitet og vanvid, indsigt og fortabelse.

Sister Eight: *Colony of the Psychotic* er placeret i den store foyer foran særudstillingsrummet, og er i den forbindelse sammenlagt med Sister Nine: *Becoming Animals & Monuments For The Unborn Children*.

Her fabulerer Claus Carstensen over de lidt klodsede danske betegnelser: "Dyregørelse" og "dyreblivelse", som det der sker, når mennesker ind imellem opfører sig som dyr, bliver gjort til dyr eller behandles som dyr.

Betegnelsen beskriver samtidig også en tilstand, hvor mennesker, der føler sig overlegne, mister deres indsigt og forståelse for andre mennesker.

På foryerens endevæg vises Carstensens seneste malerier *Hvalp* (2015) og *Klam Hund* (2015). I disse malerier gengives to anonyme trusler, hvis aggressive tone forstærkes af bidske kamphunde.

Carstensen er her interesseret i de faktorer, der sætter den slags processer og forskudte magtforhold i gang, samt hvorfor mennesker vælger at tale om andre mennesker som om de var dyr.

Udstillingen slutter derfor også ligeså brat og tankevækkende, som den startede: Som et solidt slag med visuelle baseballbats!

Köder (2012)

?

Howdan vil du bedst beskrive den kunstnerrolle, Claus Carstensen ser sig selv i?

På hvilke måder er dette en kontrast til den klassiske kunstnerdefinition eller andre kunstnersyn gennem tid?

ARTIFAKTI er udarbejdet af Formidlingsafdelingen, ARoS
Tekstudvælgelse og layout:
Anne Mette Høncke

YDERLIGERE INFORMATION

Har du spørgsmål til materialet – eller ønsker råd og vejledning om brug af udstillingen i undervisningssammenhæng, er du naturligvis altid velkommen til at kontakte os:

Formidlingsafdelingen på ARoS
Aros Allé 2 | DK-8000
Tlf: 87306644 eller vol@aros.dk

ARoS